

דיווח מוועדות החוקה
והפנים של הכנסת

מבט לכנסת

יוסי רוזנמן

עיתונאי ופעיל
חברתי בכנסת

מדינה בהמתנה

מהפקקים שלא נגמרים • בתי חולים עמוסים • מערכת חינוך שסובלת משיבושים בלתי פוסקים • כל יום שעובר, ישראלים רבים מדי מרגישים שהם צריכים להחזיק את הראש מעל המים • גם ברגע שבו אזרחים רוצים לצאת קצת מהארץ, לחופשה קצרה בחו"ל, הם נתקלים בתורים לחידוש הדרכונים

חודשים אחרי ההחלטה ובניגוד ללוח הזמנים שסוכם, השרה שקד והשרה תמנו שטה עדיין לא בחרו פרויקטור ולא הוקם צוות. וכעת, הליכה לבחירות אמורה לעכב עוד יותר את ההחלטה החשובה הזו, וסאגת הממתנים באתיופיה לא תגיעה לסיימה.

תגובת רשות האוכלוסין

ממשרד הפנים, שרת הפנים ומנכ"ל רשות האוכלוסין נמסר כי "שמו דגש על סוגיית הדרכונים שגורמת עוגמת נפש לרבים מאזרחי המדינה בשנה האחרונה, נעשו צעדים רבים על מנת לספק פתרונות עבור מי שרוצה לטוס לחו"ל. שודרג ממשק זימון התורים, גויסו עשרות עובדים, נוספו משמרות במפעל ייצור הדרכונים, הותרה הכניסה והיציאה של ישראלים עם דרכון זר, הוקם מרכז להנפקת דרכונים זמניים בבני ברק עם זמינות תורים גבוהה והתגבש מנגנון החזר כספי למי שנאלץ לשלם על דרכון במחיר גבוה בנתב"ג, משום שהתור שלו לחידוש דרכון, לא הגיע לפני מועד הטיסה. כיום ישנם כ-700 עובדים ב-52 לשכות ברחבי הארץ ובימים אלה מגויסים עובדים נוספים".

לדברי השרה תמנו שטה, שהובילה את המהלך למינוי פרויקטור לקידום העלייה מאתיופיה - "התקיימו מספר פגישות עם שרת הפנים בנושא וכעת הנושא ממתין רק להסכמה מצידה למינויו של שר החינוך לשעבר, הרב שי פירון שמכיר את הנושא לעומקו". לדברי השרה שקד: "מינוי זה ואחרים נבחנים בימים אלה והשרות רואות עין בעין את הנחיצות במינוי מהיר של הפרויקטור, שאמור לטפל בעליית הממתנים הרבים לאחר העוול שנמשך שנים".

בקטנה

למרות הבעיות שהעליתי, לא ניתן להתעלם מכך שבשנה וקצת של עבודה, הצליחה שרת הפנים איילת שקד לחתום על כמה החלטות ורפורמות חשובות. האחרונה שבהן היא: הקצאה של 86 מיליון שקל לשיקום נזקי הסופה שאירעה במאי האחרון בטבריה ולפיתוח תשתיות התיירותיות בעיר. צעד משמעותי נוסף נעשה בקידום הרפורמה ברישוי עסקים שיצאה לדרך בחודש שעבר וקודמה על ידי השרה שקד עם סגן השר אביר קארה, הפחתת הביורוקרטיה וההוצאות הכספיות, במטרה להקל על בעלי העסקים. בין היתר אושרה גם התוכנית לצמיחה הדמוגרפית ברמת הגולן והועברו תקציבים להקמת יישובים חדשים בפריפריה.

נושא חידוש הדרכונים לוקה עדיין בחסר, בעיקר באזור המרכז, שם זמינות התורים נמוכה יחסית. תור פנוי אפשר למצוא רק לחודשים קדימה, וכשהחופש הגדול בפתח, כשמשפחות רבות מתכננות לטוס לחו"ל - הפתרון לא נראה קרוב.

דרכון בהמתנה

התורים הבלתי נגמרים והבלתי נסבלים בלשכות רשות האוכלוסין, הצליחו בתקופה האחרונה לגרום לתסכול וייאוש. אם בעבר תוך מספר ימים ניתן היה להגיע ללשכה הקרובה למקום מגורינו, לחדש דרכון או תעודת זהות. כעת כשהחופש הגדול בפתח ומשפחות רבות מתכננות לטוס לחו"ל, הדבר הפך לבלתי נסבל בעליל.

רפורמה תקועה

מחדל הדרכונים הוא לא הבעיה היחידה שתונח לפתחה של הממשלה הבאה. בחודש אפריל הוצגו בכנס חגיגי בנוכחות שרת הפנים, ראש הממשלה ויו"ר מרכז השלטון המקומי, עיקרי הרפורמה לביזור סמכויות מהשלטון המרכזי לשלטון המקומי, שנועדה להעניק יותר סמכויות לרשויות בתחומים רבים כמו: חינוך, רוחה, עסקים, דיור ועוד. כך, לדוגמה, ראש עיר יוכל לקבל החלטות תקציביות וניהוליות בכל הנוגע לבתי הספר, להקמת מיזמי דיור מוזל ועוד. בתום הכנס, הוכנה טיוטת תזכיר של החוק בתיאום עם משרד האוצר, שנמצאת בהמתנה להתייחסות משרד המשפטים ורק לאחר מכן, ניתן יהיה להתקדם ולהשלים את הכנתה לאישור השרה. אלא שהשרה שקד כבר לא תספיק לקדם חקיקה בנוגע לרפורמה ונראה שזה כבר ימתין לממשלה הבאה. כעת, לאור הבחירות הקרובות, קיים גם חשש סביר לנפילתה של הרפורמה בכלל.

חשוב להבין שהרשויות כיום נשענות על אותם יסודות מנדטוריים, ורפורמה יכולה הייתה ליצור שינוי משמעותי בחיזוק ההשפעה לטובת האזרח. מדובר ברפורמה שצריכה הייתה כבר מזמן לצאת לדרך, נמצאת כעת בסכנת בלימה ואולי אפילו קריסה. כדי להניעה מחדש, צריך ממשלה חדשה ויציבה, מה שנראה קשה מתמיד - כל עיכוב של הרפורמה, מהווה פגיעה נוספת באזרחים בתחומים הקריטיים. שינוי כזה הוא הכרחי, ואם לא יעשה בהקדם, הוא עלול לפגוע בבריאות, בדיור ובחינוך ומכוון שהכל תלוי בממשלה, נוצר כעת אילוץ של זמן, שמחייב למצוא פתרונות יצירתיים כדי לתת מענה למה שאזרחי המדינה באמת צריכים. מצער שחוסר יציבות פוליטית, גורמת לכך שרפורמות חשובות וחינוכיות לא יוצאות אל הפועל.

עלייה בהמתנה

החלטת הממשלה שאישרה את המשך מבצע "צור ישראל" שמתרחש בימים אלה, כללה דרישה משרת הפנים ושרת העלייה והקליטה להקים צוות בין-משרדי שבראשו אמור היה להתמנות פרויקטור שיוסכם על הצדדים, במטרה לבחון זכאותם של אלפים שממתנים לעלייתם מאתיופיה, שלרובם משפחות בישראל. הצוות נועד לתת את התשובות הסופיות - מי זכאי ומי לא, לעלות לישראל. אלא ששבעה